

## ***Notitie***

# **Aanvullend faunaonderzoek locatie *Brusselse Poort* te Maastricht**

Door: G.M.T. Peeters & R.J.H. Snijders  
Notitienummer: 245  
Datum: 8 augustus 2013  
In opdracht van: Vandewall Planologisch Advies BV

## 1. Inleiding

Er bestaan plannen voor de uitbreiding van winkelcentrum *Brusselse Poort*, gelegen aan de Eenhoornsingel te Maastricht. Hierbij zal het bestaande winkelcentrum aan de noordzijde worden uitgebreid tot aan respectievelijk de Eenhoornsingel en de Artsenijstraat. Een beperkt deel van de bestaande bebouwing zal hiertoe worden gesloopt en de hier nu aanwezige parkeerplaatsen en het braakliggend terrein zullen verdwijnen. Het noordelijk deel van de Artsenijstraat zal worden recht getrokken waarbij een deel van het momenteel aan de oostzijde van de Artsenijstraat gelegen plantsoen bij het winkelcentrum wordt getrokken en bebouwd wordt. Tijdens een verkennend natuurwaardenonderzoek op deze locatie (Peeters Econsult, 2012) kon de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen, Steenmarter en Eekhoorn, en nesten van Gierzwaluw en Huismus (jaarrond beschermd) in het plangebied niet met voldoende zekerheid worden uitgesloten. Derhalve heeft Vandewall Planologisch Advies BV aan Peeters Econsult gevraagd een nader onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid en het terreingebruik van deze soorten op locatie *Brusselse Poort* te Maastricht. Deze notitie beschrijft kort dit onderzoek en de resultaten daarvan.

## 2. Gebiedsbeschrijving

Het onderzoeksgebied betreft het gebied omgeven door de Eenhoornsingel, de Dokter Bakstraat en de Artsenijstraat te Maastricht. De totale oppervlakte bedraagt ongeveer 4 ha. Een luchtfoto met de ligging van het onderzoeksgebied is opgenomen in bijlage 1 in deze notitie. Voor een verdere beschrijving van het gebied zij verwezen naar de rapportage van het verkennend natuurwaardenonderzoek.

## 3. Methode

### 3.1. Vleermuizen

#### *Te verwachten soorten*

Binnen het plangebied zijn geen bomen met holten aanwezig. Het voorkomen van boombewonende vleermuissoorten kan dan ook op voorhand worden uitgesloten. Op grond van de geraadpleegde gegevens, de kenmerken van de bebouwing (potentiële verblijfplaatsen) binnen het plangebied, het in en rond het plangebied aanwezige biotoop en de ecologie van de soorten, valt binnen het plangebied enkel het voorkomen van de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) te verwachten. Het onderzoek is dan ook met name gericht op de Gewone dwergvleermuis.

#### *Onderzoek*

Gedurende de periode 15 augustus 2012 - 15 juli 2013 is de planlocatie tijdens drie avonden en één ochtend geïnventariseerd op de aanwezigheid van vleermuizen. Hierbij is het plangebied twee maal bezocht in de periode 15 augustus - 1 oktober, en twee maal in de periode 15 mei - 15 juli. Bezoekdata waren 29 augustus, 19 september, 18 mei en 1 juli. De periode 15 augustus - 1 oktober is geschikt voor het in kaart brengen van zomerverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen van vleermuizen. Tevens is

deze periode indicatief voor de aanwezigheid van winterverblijfplaatsen. De periode 15 mei - 15 juni is geschikt voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijfplaatsen van vleermuizen.

Avondonderzoeken zijn uitgevoerd tussen een half uur voor en twee uur na zonsondergang, ochtendonderzoeken vanaf twee en een half uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst. Tussen opeenvolgende veldbezoeken is een periode van ten minste dertig (binnen de kraamperiode) of twintig (binnen de paarperiode) dagen gelaten. De inventarisaties zijn bij gunstige weersomstandigheden uitgevoerd. Gedurende de inventarisaties is het voorkomen van vleermuizen binnen de planlocatie in kaart gebracht. Hierbij is gebruik gemaakt van een heterodyne bat-detector (Pettersen D100) en een heterodyne bat-detector met time-expansion functie (Pettersen d240 x). Van moeilijk herkenbare soorten is een zogenaamde time-expansion opname gemaakt waarvan achteraf met behulp van gespecialiseerde software het sonogram wordt geanalyseerd. Zodoende wordt de soort in veel gevallen alsnog op naam gebracht. Per vleermuissoort zijn de waargenomen aantallen en het gedrag bepaald. Zodoende zijn belangrijke gebiedsfuncties, zoals vaste rust- of verblijfplaatsen, vliegroutes, paarterritoria en foerageergebieden in kaart gebracht.

De gehanteerde onderzoeksopzet voldoet aan de voorschriften voor onderzoek naar de binnen het plangebied te verwachten vleermuissoorten en gebiedsfuncties, zoals gesteld in het vleermuisprotocol 2013.

### **3.2. *Steenmarter***

Tijdens de diverse veldbezoeken is de bebouwing binnen het plangebied middels een uitpandige inspectie beoordeeld op de potentiële geschiktheid als verblijfplaats voor de Steenmarter. Hierbij is hoofdzakelijk gelet op de aanwezigheid van openingen die toegang kunnen geven tot geschikte verblijfplaatsen voor deze soort binnen de bebouwing. Verder is het onderzoeksgebied doorzocht op sporen die duiden op de aanwezigheid van de Steenmarters, zoals uitwerpselen, prenten, wissels, holen of nesten, krab- en vraatsporen, haren, prooiresten, etc.

### **3.3. *Eekhoorn***

Het plangebied is op 9 januari 2013 geïnventariseerd op de aanwezigheid van bladernesten van de Eekhoorn en op boomholten die door de soort als verblijfplaats gebruikt kunnen worden. Verder is het plangebied tijdens de diverse overige veldbezoeken doorzocht op sporen die duiden op de aanwezigheid van de Eekhoorns, zoals vraat- en foerageersporen.

### **3.4. *Gierzwaluw***

Broedparen van Gierzwaluwen kunnen het best worden gelokaliseerd in de periode half mei - half juli. Tijdens drie namiddag- of avondbezoeken in deze periode is het onderzoeksgebied onderzocht op de aanwezigheid van Gierzwaluwen die rond de gebouwen vliegen. Indien Gierzwaluwen werden aangetroffen, werd middels observatie nagegaan of er nestlocatie(s) aanwezig zijn of dat er anderszins een duidelijk relatie bestaat met het plangebied. Bezoekdata waren 12 mei, 19 juni en 4 juli 2013. Alle veldbezoeken vonden plaats onder gunstige weersomstandigheden.

Deze onderzoeksopzet voldoet aan de eisen zoals gesteld in de *Soortenstandaard Gierzwaluw* voor de inventarisatie van broedparen van deze soort.

### 3.5. *Huismus*

Territoria van Huismus kunnen het best worden gelokaliseerd door in de periode half maart-half juni zingende mannetjes of broedparen te lokaliseren. Dit geschiedt bij voorkeur in de vroege ochtend. Tijdens twee ochtendbezoeken in de periode half maart - half mei is het onderzoeksgebied onderzocht op de aanwezigheid van Huismussen die territoriaal gedrag vertonen. Beide veldbezoeken vonden plaats tussen 1 à 2 uur na zonsopkomst. Indien Huismussen werden waargenomen, werd middels observatie nagegaan of er nestlocatie(s) aanwezig waren of dat er anderszins een duidelijk relatie bestaat met het plangebied. Bezoekdata waren 13 april en 12 mei 2013.

Deze onderzoeksopzet voldoet aan de eisen zoals gesteld in de *Soortenstandaard Huismus* voor de inventarisatie van broedparen van deze soort.

## 4. Resultaten

### 4.1. *Vleermuizen*

#### *Avond van 29 augustus 2012*

Vanaf 30 minuten na zonsondergang is zowel op locatie A als op locatie B (zie figuur 1, volgende bladzijde) een foeragerende Gewone dwergvleermuis waargenomen. Deze dieren foerageerden tussen de boomkruinen. Later op de avond is zowel op locatie C als op locatie D kortstondig een Gewone dwergvleermuis waargenomen. Dit betrof in beide gevallen passerende dieren, die geen relatie hebben met het plangebied.

#### *Avond van 19 september 2012*

Tijdens het begin van het veldbezoek is geen vleermuisactiviteit binnen het plangebied waargenomen. Vanaf 1 uur na zonsondergang foerageerde een Gewone dwergvleermuis gedurende circa 20 minuten op locatie A.

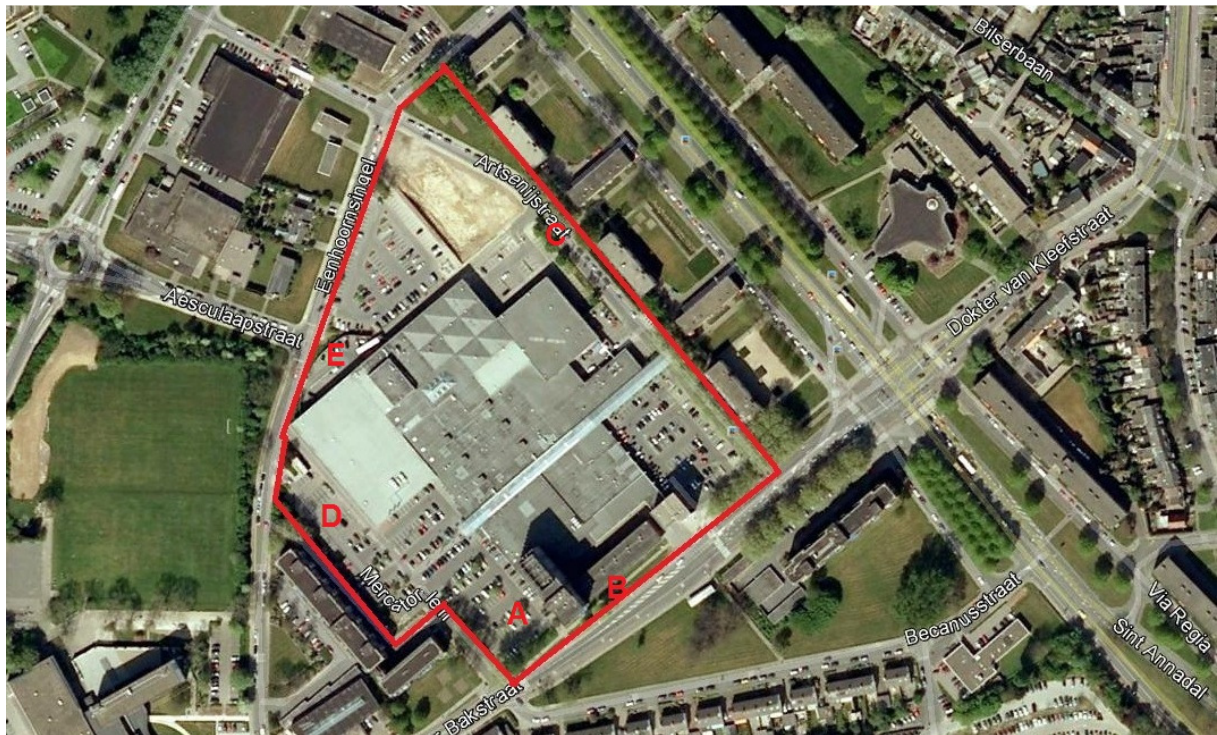
#### *Ochtend van 18 mei 2013*

Tijdens het veldbezoek is geen vleermuisactiviteit binnen het plangebied waargenomen.

#### *Avond van 1 juli 2013*

Op 40 en 50 minuten na zonsondergang is kortstondig een Gewone dwergvleermuis waargenomen op respectievelijk locatie A en locatie E. Het betrof in beide gevallen passerende dieren, die geen relatie hebben met het plangebied.

Deze waarnemingen duiden erop dat in het plangebied sprake is van een beperkte functionaliteit als foerageergebied voor de Gewone dwergvleermuis. Andere vleermuissoorten komen in het plangebied niet voor. Er zijn geen waarnemingen verricht die duiden op de aanwezigheid van dagrustplaatsen of kolonieverblijven van vleermuizen binnen het plangebied. Verder zijn binnen het plangebied geen baltende vleermuizen of vleermuizen op vliegroute waargenomen.



**Figuur 1.** In de tekst genoemde waarnemingslocaties van de Gewone dwergvleermuis.

#### **4.2. *Steenmarter***

Binnen het plangebied zijn geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van Steenmarters. Verder bestaat de bebouwing binnen het plangebied geheel uit strak metselwerk en betonconstructies met goed aansluitend raamwerk. Hierin bevinden zich geen openingen waardoor een Steenmarter zich toegang kan verschaffen tot achtergelegen ruimten.

Op basis van deze waarnemingen kan worden geconcludeerd dat het onwaarschijnlijk is dat zich binnen het plangebied vaste rust- of verblijfplaatsen van de Steenmarter bevinden. Wel bevinden zich verspreid door het plangebied objecten als (vuil)containers, stapels met pallets e.d. die mogelijk door in de omgeving van het plangebied voorkomende Steenmarters gebruikt worden als tijdelijke schuilplaats.

#### **4.3. *Eekhoorn***

Binnen het plangebied zijn geen (blader)nesten van Eekhoorns aangetroffen. Ook verder zijn binnen het plangebied geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van de Eekhoorn.

#### **4.4. Gierzwaluw**

Zowel tijdens het veldbezoek van 12 mei, van 19 juni als van 4 juli werden regelmatig hoog overvliegende en/of foeragerende Gierzwaluwen waargenomen, die echter geen enkele relatie hadden met het plangebied. Tijdens het veldbezoek van 4 juli werd enkele malen een Gierzwaluw waargenomen die ter hoogte van de boomtoppen door/over het gebied vloog en/of hier foerageerde. Deze waarnemingen wijzen op een beperkte functionaliteit van het plangebied als foerageergebied voor de Gierzwaluw. Er werd tijdens deze of andere veldbezoeken geen enkele indicatie verkregen voor de aanwezigheid van nesten van deze soort in het plangebied.

#### **4.5. Huismus**

De Huismus werd tijdens het onderzoek niet in het plangebied waargenomen en nesten of broedlocaties van deze soort zijn niet aangetroffen.

Wel werd tijdens de veldbezoeken van 13 april en van 12 mei, en ook tijdens het veldbezoek van 19 juni, een zingend mannetje van de Huismus waargenomen bij een woning langs de Becanusstraat, op korte afstand van het plangebied. Deze waarnemingen voldoen aan de criteria om van een broedpaar te spreken, en tonen aan dat de Huismus als broedvogel voorkomt in de omgeving van het plangebied

## **5. Effectbeschrijving**

Aanleiding voor het onderhavig onderzoek is de voorgenomen uitbreiding van het winkelcentrum Brusselsepoort te Maastricht. Hierbij zal het bestaande winkelcentrum aan de noordzijde worden uitgebreid tot aan respectievelijk de Eenhoornsingel en de Artsenijstraat. Een beperkt deel van de bestaande bebouwing zal hiertoe worden gesloopt en de hier nu aanwezige parkeerplaatsen en het braakliggend terrein zullen verdwijnen. Het noordelijk deel van de Artsenijstraat zal worden rechtgetrokken waarbij een deel van het momenteel aan de oostzijde van de Artsenijstraat gelegen plantsoen bij het winkelcentrum wordt getrokken en bebouwd wordt. In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of deze voorgenomen werkzaamheden in strijd zijn met bepalingen in de Flora en faunawet, in het bijzonder of er nadelige effecten te verwachten zijn voor strenger beschermde (categorie 2 en 3) plant- en diersoorten. Zo ja, dan dient voor de ingreep een ontheffing ex. artikel 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Tijdens het onderhavige onderzoek is, als vervolgt op het in 2012 uitgevoerde verkennend natuurwaardenonderzoek, de aanwezigheid en het terreingebruik van vleermuizen, Steenmarter, Eekhoorn, Gierzwaluw en Huismus in het plangebied onderzocht. Hierbij zijn Gewone dwergvleermuis en Gierzwaluw aangetroffen, en kan de aanwezigheid van de Steenmarter niet geheel worden uitgesloten. Vaste rust- en verblijfplaatsen van Eekhoorn en Huismus zijn zeker niet in het plangebied aanwezig.

### **5.1. *Vleermuizen***

In delen van het plangebied is sprake van een beperkte functionaliteit als foerageergebied voor de Gewone dwergvleermuis. Deze functionaliteit komt naar verwachting niet in het geding als gevolg van de voorgenomen herinrichting van het plangebied en de daarmee gepaard gaande werkzaamheden. Bovendien zijn in de directe omgeving van het plangebied voldoende alternatieve foerageerlocaties van gelijkwaardige of betere kwaliteit voorhanden. Mochten de foerageerlocaties binnen het plangebied onverhoopt toch verdwijnen dan zal dat naar verwachting geen negatief effect hebben op in de omgeving voorkomende populaties van de Gewone dwergvleermuis.

### **5.2. *Steenmarter***

De aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen van de Steenmarter in het plangebied is uiterst onwaarschijnlijk. Wel bevinden zich verspreid door het plangebied objecten als (vuil)containers, stapels met pallets e.d. die mogelijk door in de omgeving van het plangebied voorkomende Steenmarters gebruikt worden als tijdelijke schuilplaats. Steenmarters maken binnen hun territorium echter wisselend gebruik van diverse (tijdelijke) schuilgelegenheden. Het eventuele verlies van één of enkele van dergelijke schuilgelegenheden heeft geen invloed op de functionaliteit van het totale leefgebied of de gunstige staat van instandhouding van de soort in de omgeving van het plangebied.

### **5.3. *Gierzwaluw***

In (boven!) het plangebied is sprake van een beperkte functionaliteit als foerageergebied voor de Gierzwaluw. Deze functionaliteit komt niet in het geding als gevolg van de voorgenomen herinrichting van het plangebied en de daarmee gepaard gaande werkzaamheden. Bovendien zijn in de directe omgeving van het plangebied voldoende alternatieve foerageerlocaties van gelijkwaardige of betere kwaliteit voorhanden. Mocht de functionaliteit als foerageerlocatie binnen (boven) het plangebied onverhoopt toch verdwijnen dan zal dat geen negatief effect hebben op in de omgeving voorkomende populaties van de Gierzwaluw.

### **5.4. *Algemene zorgplicht***

De algemene zorgplicht (artikel 2 van de Flora- en faunawet) is van toepassing op alle inheemse flora en fauna. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen of beperken.

## 6. Conclusies

Vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, Steenmarter, Eekhoorn, Gierzwaluw en Huismus zijn in het plangebied niet aanwezig. Wel moet in het plangebied worden gerekend met een beperkte functionaliteit als foerageergebied voor in de omgeving voorkomende Gewone dwergvleermuizen en Gierzwaluwen, alsmede met een *mogelijke* aanwezigheid van tijdelijke schuilplaatsen van in de omgeving voorkomende Steenmarters.

Van de voorgenomen herinrichting en daarmee samenhangende werkzaamheden zijn geen nadelige effecten te verwachten voor in de omgeving van het plangebied voorkomende Gewone dwergvleermuizen, Steenmarters of Gierzwaluwen. Er hoeft derhalve geen ontheffing ex art. 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

## 6. Literatuur

Dienst Regelingen, 2011. Soortenstandaard Gierzwaluw *Apus apus*. *S.l.*

Dienst Regelingen, 2011. Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*. *s.l.*

Peeters Econsult, 2012. Verkennend natuurwaardenonderzoek locatie *Brusselsepoort* te Maastricht. *Quick-scan*. Peeters Econsult, Roermond. In opdracht van Vandewall Planologisch Advies BV.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging & Gegevensautoriteit Natuur, 2013. Vleermuisprotocol 2013. *s.l.*



## BIJLAGE 1: Ligging onderzoeksgebied



**Ligging van het onderzoeksgebied.** De begrenzing van het onderzoeksgebied is weergegeven met een rode lijn.